

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W OPARCIU O PROGRAM *NOWE Słowa na start* M. Derlukiewicz

Dla KLASY IV – 2024 – dostosowane do Podstawy Programowej z dnia 28.08.2024

Ze względu na to, iż program zezwala nauczycielowi na wielowariantowość doboru treści programowych zawartych w wymaganiach dla poszczególnych klas, termin ich realizacji wybiera nauczyciel uczący w danej klasie.

Dział nauczania		POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM PONADPODSTAWOWY	
		dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
Kształcenie kulturowo - literackie	czytanie	Ma opanowaną technikę czytania.	Umie czytać płynnie z przygotowaniem.	Potrafi czytać z uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych.	Umie modulować głos w zależności od treści.
	czytanie ze zrozumieniem	Odpowiada na pytania na podstawie krótkiego tekstu: wymienia, wylicza, nazywa, identyfikuje.	Wyszukuje potrzebne informacje o świecie przedstawionym.	Podejmuje próby analizy tekstu: porównuje, klasyfikuje, charakteryzuje.	Analizuje przeczytany tekst: wnioskuje, ocenia, uzasadnia.
		Odróżnia przekaz werbalny od niewerbalnego (tekst, obraz, rysunek, afisz)	Rozumie znaczenie podstawowych symboli występujących w instrukcjach i diagramach, tworzy oś czasu, odczytuje	Odczytuje instrukcje rysunkowe, odróżnia diagramy, układa pytania do wykresów.	Odczytuje instrukcje rysunkowe we wskazanej formie, sporządza diagramy.
	lektura	Zna fragmenty dłuższych tekstów literackich omawianych na lekcjach.	Wypowiada się krótko na tematy związane z przeczytaną lekturą, próbuje ocenić postępowanie bohaterów, podaje motywy postępowania.	Zna omawiane teksty w całości, wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach.	Ocenia postępowanie bohaterów, zna przebieg zdarzeń, charakteryzuje, uzasadnia, cytuje; wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera.
		Umie wskazać bohaterów.	Dokonuje podziału bohaterów na głównych i pobocznych, zna pojęcie „narrator”.	Potrafi wyodrębnić elementy świata przedstawionego.	Zna elementy świata przedstawionego, nazywa je i samodzielnie wskazuje.
		Dostrzega różnicę między światem przedstawionym w utworze a rzeczywistością.	Zna pojęcia: fantastyczny- nieprawdopodobny, realny.	Potrafi wskazać w utworze elementy prawdopodobne, fantastyczne.	Samodzielnie dokonuje podziału elementów na prawdopodobne i fantastyczne.
		Dostrzega podobieństwa, różnice między dwoma tekstami literackimi.	Z pomocą nauczyciela potrafi porównać teksty literackie- odróżnia tekst prasowy od lit.	Samodzielnie porównuje teksty literackie.	Z pomocą nauczyciela porównuje lekturę z adaptacją filmową.

	poetyka	Odróżnia prozę od wiersza.	Zna podstawowe wyznaczniki wiersza (wers, strofa, rym, refren).	Potrafi odróżnić ujęcia metaforyczne od dosłownych.	Odróżnia pojęcia: narrator, podmiot mówiący, autor.	
		Z pomocą nauczyciela wskazuje epitet, porównanie, zdrobnienie, zgrubienie, wyraz neutralny.	Przy pomocy nauczyciela wskazuje uosobienie, kontrast, wie, co to jest nastrój wiersza, kim jest podmiot liryczny.	Umie wyszukać w tekście epitet, przenośnię, uosobienie, porównanie, odszukuje w tekście informacje na temat podmiotu lirycznego, wyjaśnia sens fragmentu utworu	Rozpoznaje i nazywa poznane środki językowe, podejmuje próby interpretacji metafory, wyjaśnia sens wiersza, określa nastrój .	
	gatunki literackie	Z pomocą nauczyciela odróżnia baśń od innych utworów.	Zna cechy baśni (nieokreślony czas, miejsce, fantastyczna treść, kontrast, szczęśliwe zakończenie).	Nazywa cechy baśni, podaje przykłady z tekstu.	Znając cechy baśni, potrafi ułożyć własną baśń.	
		Z pomocą nauczyciela odróżnia legendę od innych utworów.	Zna cechy legendy.	Wskazuje w tekście cechy charakterystyczne dla legendy.	Samodzielnie odróżnia baśń od legendy i opowiadania, podając przykłady.	
	wiedza o kulturze	Rozróżnia różne przekazy-w tym artystyczne (dzieło plastyczne, film, teatr, internet).	Odróżnia specyfikę tekstów kultury, zna charakterystyczne cechy danego przekazu.	Zna podstawowe pojęcia związane z danym przekazem artystycznym; (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka).	Świadomie posługuje się podstawowymi pojęciami poznanymi na lekcjach związanymi z różnymi przekazami artystycznymi.	
	korzystanie ze źródeł informacji	Zna alfabet. Z pomocą nauczyciela korzysta ze słownika ortograficznego; rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się nowymi technologiami.	Potrafi korzystać ze słownika ortograficznego i języka polskiego. Przy pomocy nauczyciela korzysta z encyklopedii.	Zna słowniki: ortograficzny, języka polskiego, wyrazów obcych i bliskoznacznych, encyklopedię PWN i wie, do czego służą.	Samodzielnie korzysta z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela.	
	Kształcenie językowe	formy wypowiedzi	Wie, co to jest notka biograficzna.	Podejmuje próbę ułożenia notki biograficznej na temat postaci.	Z dłuższego tekstu wybiera informacje potrzebne do zredagowania notki biograficznej.	Samodzielnie redaguje notkę biograficzną.
			Wie, co to jest komiks, potrafi odróżnić go od tekstu literackiego.	Wymienia co najmniej dwa elementy charakterystyczne dla komiksu.	Wymienia co najmniej cztery elementy charakterystyczne dla komiksu.	Podejmuje próby wykonania własnego komiksu.
			Potrafi krótko opisać przedmiot, osobę, miejsce, zwierzę.	Zna elementy opisu i podejmuje próbę redagowania tej formy.	Potrafi samodzielnie opisywać.	Szczegółowo opisuje, potrafi nadać pracy odpowiednią kompozycję i tytuł.
			Zna elementy adresu.	Potrafi adresować Zna zasady pisania pocztówki, listu.	Umie redagować kartkę pocztową (pозdrowienia, życzenia), list.	Dbą o układ graficzny pocztówki, listu.
Potrafi uzupełnić tekst ogłoszenia, zawiadomienia.			Zna formy użytkowe: ogłoszenie, zawiadomienie.	Potrafi zredagować ogłoszenie, zawiadomienie.	Dbą o układ graficzny ogłoszenia.	
Zna pojęcie „dialog” i umie wskazać dialog w tekście.			Zna jeden ze sposobów zapisu dialogu.	Zna wszystkie sposoby zapisu dialogu.	Potrafi zapisać dialog, stosując odpowiednią interpunkcję.	

	Umie opowiadać kilkoma zdaniami na podstawie własnego doświadczenia.	Umie zredagować opowiadanie odtwórcze.	Podjmuje próby redagowania opowiadania twórczego.	Potrafi nadać pracy odpowiednią kompozycję, nadaje tytuł.
--	--	--	---	---

	Potrafi uporządkować dane wydarzenia.	Próbuje ułożyć plan ramowy wydarzeń.	Samodzielnie układa plan ramowy.	Samodzielnie układa plan szczegółowy wydarzeń.
	Pisze czytelnie.	Pisze starannie i czytelnie.	Dbą o estetykę całej pracy.	Zaznacza akapity.
komunikacja	Posługuje się językiem czynnym w zależności od sytuacji, zadaje proste pytania i udziela odpowiedzi, rozumie intencje wypowiedzi.	Formuluje wypowiedź ze świadomością celu: pyta, odpowiada, poleca, prosi, zaprasza, odmawia, żegna, wita, dziękuje, przedstawia.	Różnicuje formę wypowiedzi w zależności od adresata, wymienia najważniejsze zasady formuł powitania, przedstawiania.	Zna pojęcia: nadawca, adresat, komunikat, układa dialogi sytuacyjne.
	Rozumie znaczenie wyrazów wieloznacznych w kontekście, podaje przykłady użycia w wypowiedzi.	Przy pomocy nauczyciela dobiera wyrazy bliskoznaczne, przeciwstawne, pokrewne, podejmuje próby wyrażania własnego zdania, wskazuje w tekście wyrazy potoczne.	Tłumaczy znaczenie prostych związków frazeologicznych, zastępuje wyrazy potoczne słownictwem literackim, tworzy wyrazy na podstawie prostych definicji, wyraża własne zdanie stosując odpowiednie zwroty i wyrażenia.	Dbą o bogactwo języka: unika powtórzeń, wprowadza porównania, proste związki frazeologiczne, zna pojęcia: synonim, antonim.
wypowiedzenie	Rozumie pojęcie <i>zdanie</i> , stosuje je w mowie i piśmie.	Rozróżnia zdania ze względu na cel wypowiedzi. Wskazuje orzeczenie i podmiot. Na podstawie liczby orzeczeń odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego.	Tworzy zdania: oznajmujące, pytające, rozkazujące. Wskazuje orzeczenie i podmiot oraz wypisuje związki wyrazowe.	Stosuje właściwą interpunkcję w zdaniu, odróżnia wyraz nadrzędny od podrzędnego, rysuje wykres zdania pojedynczego rozwiniętego.
części mowy	Zna czasownik i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście, poprawnie stosuje proste formy czasownika.	Odróżnia formę osobową od bezokolicznika, liczbę pojedynczą od mnogiej, tworzy właściwe formy osobowe od podanego bezokolicznika, podejmuje próby określania formy.	Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, określa formę, tworzy formy osobowe od nieosobowych i na odwrót, wskazuje aspekt (postać).	Nazywa rodzaje czasu przyszłego, tworzy poprawnie czas przyszły zależnie od aspektu czasownika.
	Zna rzeczownik i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście.	Nazywa rodzaj, liczbę rzeczownika, poprawnie stosuje formy rzeczownika.	Odmienia rzeczownik przez przypadki tworzy rzeczowniki odczasownikowe.	Określa przypadek rzeczownika w zdaniu, stosując pytanie.
	Zna przymiotnik i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście.	Nazywa rodzaj, liczbę przymiotnika, poprawnie stosuje formy przymiotnika.	Bez błędnie tworzy związki przymiotnika z rzeczownikiem.	Poprawnie odmienia związek rzeczownika z przymiotnikiem.
	Zna przyimek i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście.	Uzupełnia zdania podanymi przyimkami.	Poprawnie dobiera przyimki określające położenie, wskazuje wyrażenia przyimkowe.	Zna pojęcie wyrażenie przyimkowe, wie, o czym ono informuje, poprawnie stosuje wyrażenia przyimkowe, np. w opisie.

	Zna przysłówki i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście.	Podkreśla związek czasownika z przysłówkiem, dobiera przysłówki jako określenie czasownika, przymiotnika i przysłówka.	Tworzy przysłówki od podanych przymiotników, tworzy przysłówki o znaczeniu przeciwstawnym.	Układa zdania z wybranymi przysłówkami; przekształca zdania, zastępując związki rzeczownika z przymiotnikiem związkami czasownika z przysłówkiem.
	Zna spójnik i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście.	Uzupełnia tekst odpowiednimi spójnikami, wie, przed którymi spójnikami stawiamy przecinek, a przed jakimi nie.	Zastępuje podane spójniki innymi, o podobnym znaczeniu, odróżnia spójnik od przyimka.	Dobiera odpowiedni spójnik w zdaniach, poprawnie stosuje zasady interpunkcyjne.
fonetyka	Potrafi głoskować, literować, sylabizować.	Odróżnia głoskę od litery, samogłoskę od spółgłoski, dzieli wyrazy na sylaby, wie, na którą sylabę pada najczęściej akcent w języku polskim.	Rozpoznaje „i” zgłoskotwórcze, zmiękczające, poprawnie akcentuje wyrazy.	Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu fonetyki.
ortografia i interpunkcja	Odwzorowuje poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym fragment tekstu.	Pisze ze słuchu, stara się stosować poznane zasady ortograficzne (ó, rz wymienne, rz po spółgłoskach, ch i h, rz i ż, u, wielka litera) i interpunkcyjne (wyliczenia, spójniki, wyznaczanie granicy zdania).	Zna zasady poznane na lekcjach, popełnia nieliczne błędy.	Zna i poprawnie stosuje zasady poznane na lekcjach.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych na ocenę dopuszczającą w wymaganiach edukacyjnych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który **spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz** co najmniej **dwa spośród poniższych warunków:**

- posiada rozszerzoną wiedzę i umiejętności przewidziane programem nauczania w danej klasie;
- wypowiedzi ustne oraz pisemne są bezbłędne i cechują się dojrzałością myślenia;
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i międzyszkolnych
lub otrzymał zaświadczenie z tytułem laureata Małopolskiego Konkursu Języka Polskiego.

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia:

Sprawdziany - prace pisemne, testy.

Zadania klasowe – wypracowania.

Konkursy przedmiotowe (tematyczne, wiedzowe, recytatorskie, ortograficzne itp. oraz organizowane przez MKO).

Dyktanda, pisanie z pamięci, kartkówki.

Zadania praktyczne (inscenizacja, recytacja, prezentacja, realizacja projektu, praca w grupach, prace plastyczno - literackie).

Notatki w zeszycie, prowadzenie zeszytu, zadania wykonywane w zeszycie ćwiczeń.

Odpowiedzi ustne, aktywność ucznia (przygotowanie do lekcji, zainteresowanie tematem, udział w dyskusji, kreatywność na lekcji).

Uwagi:

Sprawdziany, prace pisemne oceniane w skali punktowej przeliczane są na ocenę według zasad:

do 29% punktów - niedostateczny

30%- 50% punktów –

dopuszczający

51% - 70% punktów – dostateczny

71% - 90% punktów – dobry

91%- 99% punktów – bardzo

dobry

100% punktów i więcej – celujący

W dokumentowaniu oceniania bieżącego dopuszcza się stawianie znaków „+” i „-”:

1) znak „+” przy ocenie bieżącej może postawić nauczyciel, jeżeli uczeń opanował w pełni wiadomości, umiejętności opisane w wymaganiach edukacyjnych na daną ocenę, nie osiągając jednocześnie wymagań do oceny o jeden stopień wyższej;

2) znak „-”, jeżeli uczeń posiada niewielkie braki w wiadomościach, umiejętnościach opisanych w wymaganiach edukacyjnych na daną ocenę.

Aktywność oceniana jest przy pomocy „+” i „-”, które są przeliczane na oceny lub bezpośrednio stopniem.